

Tema 12. Hisendes locals

El sistema tributari local a la Constitució

- Art. 142 CE: les hisendes locals s'han de nodrir-se, fonamentalment, de tributs propis i de participacions en tributs estatals i autonòmics.
- Art. 133.2 CE: les corporacions locals poden establir i exigir tributs (amb prèvia habilitació legal: TRLRHL).

Estructura del sistema tributari local

- Reial Decret Legislatiu 2/2004, de 5 de març, que aprova el Text Refós de la Llei Reguladora de les Hisendes Locals (TRLRHL): estableix els tributs locals i regula el seu règim essencial.
- Ordenances locals (reglaments): desenvolupen el TRLRHL.
- El sistema tributari local s'estructura, en línies generals, de la següent manera:

ENS LOCAL	IMPOSTOS	TAXES	CONTR. ESP.	RECÀRRECS
Municipis	Sí - Obligatoris (IBI, IAE, IVTM) - Potestatus (ICIO, IIVTNU, vedes)	Sí	Sí	Sí (Ilei CA)
Províncies	No	Sí	Sí	Sí (sobre IAE) Sí (Ilei CA)
Ent. supramunic.	No	Sí	Sí	Sí (s/IBI: entitats metropolitanes) Sí (Ilei CA)
Ent. inframunic.	No	Sí (Ilei CA)	Sí (Ilei CA)	Sí (Ilei CA)

Impostos municipals

Impost sobre Béns Immobles (IBI)

- Característiques: directe, real, objectiu, periòdic i obligatori.
- Fet imposable: titularitat d'una concessió administrativa, d'un dret real de superfície, d'un dret real d'usdefruit o del dret de propietat sobre béns immobles.
- Exempcions subjectives, objectives i mixtes.

- Període impositiu i meritació: any natural i meritació el primer dia del període impositiu.
- Subjectes passius: persones físiques o jurídiques titulars dels drets.
- Base Imposable: valor cadastral (Reial Decret Legislatiu 1/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei del Cadastre Immobiliari).
- Base liquidable: reduccions per increment del valor cadastral (durant 9 anys).
- Quota íntegra: aplicant els tipus de gravamen aprovat per ordenança fiscal dintre d'uns límits màxim i mínim previstos al TRLRHL (que pot incrementar l'Ajuntament).
- Quota líquida: aplicant les bonificacions legals (obligatòries i potestatives).
- Gestió: de caràcter compartida entre l'Estat (cadastre) i el municipi (gestió).

Impost sobre Activitats Econòmiques (IAE)

- Característiques: directe, real, objectiu, periòdic i obligatori.
- Fet imposable: exercici d'activitats empresarials, professionals o artístiques.
- Exempcions subjectives automàtiques i mixtes. En especial, estan exemptes totes les persones físiques i també les persones jurídiques amb un import net de la xifra de negocis inferior a 1.000.000 €.
- Període impositiu i meritació: any natural i meritació el primer dia del període impositiu.
- Subjectes passius: persones físiques o jurídiques que exerceixin l'activitat.
- Tarifes i quota tributària: assignació a cada activitat d'una tarifa (RD Legislatiu 1175/1990, de 28 de setembre):
 - o Quota de llicència + quota de radicació (element superfície) = quota de tarifa o quota mínima.
 - o Quota de tarifa o quota mínima x coeficient de ponderació (en funció de l'import net de la xifra de negocis) = quota modificada.
 - o Quota modificada + alteració, si escau, de l'ajuntament (índex de situació, en funció de la situació física del local dintre de cada terme municipal) = quota tributària.
 - o Quota tributària – bonificacions (obligatòries i potestatives) – reduccions (prorrateig per trimestres naturals) = quota final.
- Gestió: de caràcter compartida entre l'Estat (tarifes) i el municipi (gestió).

Impost sobre Vehicles de Tracció Mecànica (IVTM)

- Característiques: directe, real, objectiu, periòdic i obligatori.
- Fet imposable: titularitat de vehicles de tracció mecànica.
- Exempcions subjectives, objectives i mixtes.
- Període impositiu i meritació: any natural i meritació el primer dia del període impositiu.
- Subjectes passius: persones físiques o jurídiques a nom de les quals consti el vehicle al permís de circulació.
- Tarifes i quota tributària: el TRLRHL regula les quotes (en funció del tipus de vehicle, de la seva potència o de la seva capacitat) que els ajuntaments poden incrementar.
- Quota líquida: aplicant les bonificacions aprovades per l'ajuntament.
- Gestió: de caràcter exclusiva del municipi.

Impost sobre Construccions, Instal·lacions i Obres (ICIO)

- Característiques: indirecte, real, objectiu, instantani i potestatiu.
- Fet imposable: realització de qualsevol construcció, instal·lació o obra per a la qual s'exigeixi l'obtenció de la llicència d'obres o urbanística.

- Exempcions mixtes.
- Meritació: moment en què s'inicia l'obra.
- Subjectes passius: persones físiques o jurídiques que siguin els propietaris de les obres.
- Base imposable: cost real i efectiu de l'obra.
- Quota tributària: resultat d'aplicar el tipus de gravamen fixat per l'ajuntament (màxim 4%).
- Quota líquida: aplicant les bonificacions aprovades per l'ajuntament.
- Gestió: de caràcter exclusiva del municipi. Es produeix una liquidació provisional quan merita l'impost (la base imposable és el cost pressupostat de l'obra) i una liquidació definitiva quan l'obra finalitza (la base imposable és el cost real i efectiu de l'obra). El subjecte passiu ha d'ingressar en aquesta última liquidació la diferència, si és positiva, o pot demanar la devolució si la diferència és negativa.

Impost sobre l'Increment de Valor dels Terrenys de Naturalesa Urbana (IIVTNU)

- Característiques: directe, real, objectiu, instantani i potestatiu.
- Fet imposable: increment de valor que experimenten els terrenys urbans que es posa de manifest per la transmissió de la seva propietat o per la constitució o transmissió d'un dret real d'usdefruit.
- Exempcions subjectives i objectives.
- Meritació: moment de la perfecció dels contractes o dels negocis jurídics.
- Subjectes passius: adquirent si el negoci jurídic és onerós i transmetent si el negoci és lucratiu.
- Base imposable: increment real del valor dels terrenys produït al llarg d'un període màxim de 20 anys. Es calcula objectivament aplicant sobre el valor cadastral del terreny un percentatge fix (resultat d'aplicar un percentatge anual fixat per l'ajuntament pel nombre d'anys de generació de la plusvàlua).
- Quota tributària: resultat d'aplicar el tipus de gravamen fixat per l'ajuntament (màxim 30%).
- Quota líquida: aplicant les bonificacions aprovades per l'ajuntament.
- Gestió: de caràcter exclusiva del municipi.

Impost sobre despeses sumptuàries (modalitat de vedes de caça i pesca)

- Característiques: potestatiu.
- Fet imposable: aprofitament de les vedes privades de caça i pesca.
- Contribuent: titulars de les vedes.
- Base imposable: aprofitament cinegètic o piscícola.
- Quota tributària: resultat d'aplicar el tipus de gravamen fixat per l'ajuntament.

Taxes

- El TRLRHL defineix aquesta figura en els mateixos termes que la LGT, inclou una llista d'aprofitaments i serveis de competència local que poden donar lloc a l'establiment de taxes, i regula el seu règim.

Contribucions especials

- El TRLRHL defineix aquesta figura en els mateixos termes que la LGT i en regula el seu règim.

Tributs provincials

- Taxes, contribucions especials i recàrrec sobre l'IAE (el tipus de gravamen d'aquest recàrrec no pot superar el 40% de les quotes mínimes).

Tributs de les entitats supramunicipals i d'àmbit territorial inferior al municipi

- Entitats supramunicipals: taxes, contribucions especials i recàrrec sobre l'IBI per les entitats metropolitanes (el tipus de gravamen d'aquest recàrrec no pot superar el 0,2% sobre la base imposable).
- Entitats d'àmbit territorial inferior al municipi: tributs reconeguts a les lleis autonòmiques, excepte impostos.